

Alfred (Fredy) Hirsch

28 – Fredy Hirsch

Židovské muzeum v Praze

[Vyprávěné dějiny > Michal Honey](#)

35 – Fredy Hirsch na Hagiboru

Židovské muzeum v Praze

[Holocaust a lidské chování > Ghetto Terezín > Péče o děti, s. 338](#)

Naši nebo jizy?
Židé v českém 20. století

Alfred Hirsch, běžně oslovovaný Fredy, se narodil v roce 1916 v Cáchách v Německu. Stal se nadšeným sionistou a věnoval se mládeži jako trenér v Makabi hacair a dalších organizacích. V roce 1935 uprchl do Československa. Motivem mohlo být pronásledování Židů v Německu stejně jako jeho homosexualita. I v exilu se angažoval v Makabi hacair a později v Hechalucu. Na začátku okupace organizoval program pro pražské židovské děti na Hagiboru. V prosinci 1941 byl deportován do ghetta v Terezíně, kde se ujal péče o mládež. V září 1943 byl spolu s pěti tisíci terezínskými vězni transportován do Terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Birkenau.

29 – Vzpomínka Michala Honeye

„S Fredym jsem se poprvé setkal, když jsem byl na prvním táboře Makabi hacairu, bylo to v roce 1935, byl jsem tehdy šestiletý a byl to tábor v Banské Bystrici. Makabi hacair tam měl v horách chaty. Fredy přišel do tábora, když jsem tam byl druhý týden. Po jeho příchodu se ihned změnila atmosféra tábora. Fredy měl velký smysl pro humor a celá výchova byla vlastně výchova hrou.“

Židovské muzeum v Praze

30 – Vzpomínka Awiho Langerera

„Naše skupina byla vybrána k odjezdu do Dánska. Dostali jsme od Fredyho a od ostatních dobrou přípravu. Zasloužil se o to, že jsme všichni včas odjeli. Měl velkou schopnost stmelovat kolektiv, to nedovede každý.“

Židovské muzeum v Praze

4. prosince 1941 bylo do ghetta Terezín posláno 23 pracovníků pražské židovské obce, kteří měli začít organizovat život v ghettu. Mezi nimi byl i Fredy Hirsch. Brzy mohl pokračovat ve své práci s dětmi a mládeží.

31 – Vzpomínka Zuzany Růžičkové

„Po příjezdu do Terezína jsme se dostaly do kasáren, vždy šest, osm nebo dvanáct žen různého věku v jedné přeplněné místnosti bez možnosti vycházet. Zanedlouho přišel Fredy Hirsch, aby se podíval, v jakém stavu jsou zde děti. Když viděl naši

neutěšenou situaci, našel na půdě prostor, přivedl několik vychovatelů, přinesl dříví a ukázal nám, jak z něj máme udělat stoly a židle. Zde jsme se pak učily, hrály si, zpívaly.“

Židovské muzeum v Praze

32 – Vzpomínka Jiřího Kotouče

„Hráli jsme s klukama na dvoře kasáren fotbal. To byla naše jediná zábava, ven z kasáren jsme tehdy ještě nesměli. Najednou za námi stál esesák a sebral nám míč. Nikdo si nedokáže představit, co to pro nás bylo za úlek a za ránu. Fredy šel náhodou kolem. Když zjistil, co se stalo, okamžitě běžel za tím esesákem. Postavil se před ním do pozoru, po vojensku sklapl paty a něco mu říkal. A esesák se otočil a hodil nám ten míč zpátky. Nevím o nikom jiném, kdo by se v té situaci zachoval jako Fredy.“

Židovské muzeum v Praze

33 – Vzpomínka Michaela Honeye na zařazení Fredyho do transportu do Osvětimi, 6. září 1943

„Pracovali jsme s Fredym v zahradě vedle baráků s białystockými dětmi. Zahrada byla hned u plotu. Najednou se opřel o jeden ze sloupů a nůžkami plot přeskočil. Viděl, že jsem si toho všimnul. Gestem mi pak naznačil, abych mlčel. Asi za deset minut ho přiváděl český četník. Fredy se ho snažil přesvědčit, aby ho neodváděl k SS. Marně. Hirschovou smůlou bylo, že jej zadržel český četník, se kterým se nemohl domluvit svou mateřštinou. Německého vojáka by přesvědčil možná snáz.“

Židovské muzeum v Praze

V září 1943 byl deportován do Osvětimi-Birkenau, kde se v Terezínském rodinném táboře zasloužil o založení tzv. dětského bloku. Děti v něm trávily den, na noc odcházely do ostatních bloků za svými rodiči. Byly tak alespoň částečně chráněny před realitou vyhlazovacího tábora.

34 – Vzpomínka Věry Jílkové-Holznerové, vychovatelky v dětském bloku v Terezínském rodinném táboře v Osvětimi-Birkenau

„Dostat se na blok Fredyho Hirsche, to byla spása. Ať už pro mou sestru, které v té době bylo čtrnáct let, nebo i pro nás dospělejší. Dostat se na ten blok pro mne znamenalo, že jsem nemohla myslet na to, že je mi zima, že mám hlad nebo že mí rodiče trpí. Musela jsem myslet na to, že mám skupinku dvanácti čtrnácti dětí, a že ze sebe musím dostat vše, abych ty děti nějak zabavila. A zabavila je tak, aby nemyslely na to, co je čeká.“

Židovské muzeum v Praze

Ráno 8. března 1944, v den vyvraždění zářijového transportu, byl Fredy Hirsch dle svědectví ostatních vězňů osloven členy táborového odboje, zda se postaví do čela chystaného povstání. Vzal si čas na rozmyšlenou. Když se k němu později vrátili, našli jej v bezvědomí. Ještě ten den zemřel.

V noci z 8. na 9. března 1944 bylo v osvětimských plynových komorách zavražděno 3 792 terezínských vězňů. Byla to největší jednorázová hromadná poprava československých občanů v době druhé světové války. Spolu s ostatky zavražděných vězňů terezínského rodinného tábora bylo ten večer v birkenauském krematoriu spáleno i tělo Fredyho Hirsche.

[Holocaust a lidské chování >](#)
[Białystocké děti v Terezíně, s. 345](#)

[Holocaust a lidské chování >](#)
[Terezínský rodinný tábor v Osvětimi-Birkenau, s. 376](#)